

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

*a sesizărilor nr. 146g/2023, nr. 147g/2023, nr. 148g/2023,
nr. 149g/2023, nr. 150g/2023, nr. 151g/2023, nr. 156g/2023, nr. 157g/2023
și nr. 158g/2023*

privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din
Codul de procedură penală
*(numărul judecătorilor din completul care exercită controlul judiciar al
încheierilor privind măsurile preventive)*

CHIȘINĂU

13 iulie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 31 mai și 6 iunie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 13 iulie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicate de dl avocat Lucian Rogac, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, în dosarele nr. 12r-21/2021, nr. 12r-28/2021, nr. 12r-33/2021, nr. 12r-35/2021, nr. 12r-53/2021, nr. 12r-54/2021, nr. 12r-27/2021, nr. 12-55/2021 și nr. 12r-74/2021, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, de patru complete de judecată de la Curtea de Apel Chișinău formate din judecătorii: (1) dl Ion Bulhac, dl Ghenadie Lîsîi și dl Ghenadie Morozan; (2) dl Iurie Iordan, dl Ion Bulhac și dl Ghenadie Lîsîi; (3) dl Ion Bulhac, dl Ghenadie Lîsîi și dl Alexandru Gafton; (4) dl Ion Bulhac, dl Ghenadie Lîsîi și dl Boris Talpă.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor și a motivelor care stau la baza criticilor de neconstituționalitate, Curtea a decis conexarea acestora într-un singur dosar, pe baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, dosar căruia i-a atribuit numărul 146g/2023.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiilor principale

Circumstanțele cauzei nr. 12r-21/2021 (sesizarea nr. 146g/2023)

4. Printr-o încheiere din 28 mai 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a autorizat punerea sub sechestru a unor bunuri imobile al căror titular este dna Oxana Childescu. În motivarea încheierii se menționează că

beneficiarul efectiv al acestor bunuri este dl Vladimir Plahotniuc, care are calitatea de învinuit.

5. Dl avocat Lucian Rogac a contestat, în interesele dnei Oxana Childescu și ale dlui Vladimir Plahotniuc, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 28 mai 2020.

6. Pe parcursul examinării cauzei în recurs, dl avocat Lucian Rogac a ridicat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală.

7. Printr-o încheiere din 24 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională în vederea examinării acesteia.

Circumstanțele cauzei nr. 12r-28/2021 (sesizarea nr. 147g/2023)

8. Printr-o încheiere din 25 septembrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a autorizat punerea sub sechestru a unor bunuri imobile al căror titular este „Sigmatelli Limited” S.R.L. În motivarea încheierii se menționează că beneficiarul efectiv al acestor bunuri este dl Vladimir Plahotniuc, care are calitatea de învinuit.

9. Dl avocat Lucian Rogac a contestat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 25 septembrie 2020.

10. Pe parcursul examinării cauzei în recurs, dl avocat Lucian Rogac a ridicat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală.

11. Printr-o încheiere din 24 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională în vederea examinării acesteia.

Circumstanțele cauzei nr. 12r-33/2021 (sesizarea nr. 148g/2023)

12. Printr-o încheiere din 2 septembrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a autorizat punerea sub sechestru a unor bunuri imobile al căror titular este „Business Agreement” S.R.L. În motivarea încheierii se menționează că beneficiarul efectiv al acestor bunuri este dl Vladimir Plahotniuc, care are calitatea de învinuit.

13. Dl avocat Lucian Rogac a contestat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 2 septembrie 2020.

14. Pe parcursul examinării cauzei în recurs, dl avocat Lucian Rogac a ridicat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală.

15. Printr-o încheiere din 24 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională în vederea examinării acesteia.

Circumstanțele cauzei nr. 12r-35/2021 (sesizarea nr. 149g/2023)

16. Printr-o încheiere din 23 octombrie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a autorizat punerea sub sechestru a unor mijloace bănești aflate pe conturile bancare ale dlui Vladimir Plahotniuc, care are calitatea de învinuit.

17. Dl avocat Lucian Rogac a contestat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 23 octombrie 2019.

18. Pe parcursul examinării cauzei în recurs, dl avocat Lucian Rogac a ridicat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală.

19. Printr-o încheiere din 24 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională în vederea examinării acesteia.

Circumstanțele cauzei nr. 12r-53/2021 (sesizarea nr. 150g/2023)

20. Printr-o încheiere din 23 noiembrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a autorizat punerea sub sechestru a unor bunuri imobile al căror titular este „Business Agreement” S.R.L. În motivarea încheierii se menționează că beneficiarul efectiv al acestor bunuri este dl Vladimir Plahotniuc, care are calitatea de învinuit.

21. Dl avocat Lucian Rogac a contestat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 23 noiembrie 2020.

22. Pe parcursul examinării cauzei în recurs, dl avocat Lucian Rogac a ridicat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală.

23. Printr-o încheiere din 24 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională în vederea examinării acesteia.

Circumstanțele cauzei nr. 12r-54/2021 (sesizarea nr. 151g/2023)

24. Printr-o încheiere din 23 noiembrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a autorizat punerea sub sechestru a cotelor părți din capitalul social al „Capital Investments Imobil” S.R.L. și „Capital Investments” S.R.L. De asemenea, s-a aplicat un sechestru pe un bun imobil al cărui titular este "Capital Investments Imobil" S.R.L. În motivarea încheierii se menționează că beneficiarul efectiv al acestor bunuri este dl Vladimir Plahotniuc, care are calitatea de învinuit.

25. Dl avocat Lucian Rogac a contestat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 23 noiembrie 2020.

26. Pe parcursul examinării cauzei în recurs, dl avocat Lucian Rogac a ridicat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală.

27. Printr-o încheiere din 24 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională în vederea examinării acesteia.

Circumstanțele cauzei nr. 12r-27/2021 (sesizarea nr.156g/2023)

28. Printr-o încheiere din 25 septembrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a autorizat punerea sub sechestru a unor bunuri imobile al căror titular este „Mareches” S.A. În motivarea încheierii se menționează că beneficiarul efectiv al acestor bunuri este dl Vladimir Plahotniuc, care are calitatea de învinuit.

29. Dl avocat Lucian Rogac a contestat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 25 septembrie 2020.

30. Pe parcursul examinării cauzei în recurs, dl avocat Lucian Rogac a ridicat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală.

31. Printr-o încheiere din 25 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională în vederea examinării acesteia

Circumstanțele cauzei nr.12r-55/2021 (sesizarea nr.157g/2023)

32. Printr-o încheiere din 29 decembrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a autorizat punerea sub sechestru a unor bunuri imobile al căror titular este "FINPAR INVEST" S.R.L. În motivarea încheierii se menționează că beneficiarul efectiv al acestor bunuri este dl Vladimir Plahotniuc, care are calitatea de învinuit.

33. Dl avocat Lucian Rogac a contestat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 29 decembrie 2020.

34. Pe parcursul examinării cauzei în recurs, dl avocat Lucian Rogac a ridicat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală.

35. Printr-o încheiere din 24 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională în vederea examinării acesteia.

Circumstanțele cauzei nr. 12r-74/2021 (sesizarea nr. 158g/2023)

36. Printr-o încheiere din 6 aprilie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a autorizat punerea sub sechestru a unor bunuri ai căror titulari sunt dl Serghei Plahotniuc și persoana juridică „Argus-S” S.R.L. În motivarea încheierii se menționează că beneficiarul efectiv al acestor bunuri este dl Vladimir Plahotniuc, care are calitatea de învinuit.

37. Dl avocat Lucian Rogac a contestat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 6 aprilie 2021.

38. Pe parcursul examinării cauzei în recurs, dl avocat Lucian Rogac a ridicat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală.

39. Printr-o încheiere din 24 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

40. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

[...]”

41. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 312

Controlul judiciar al legalității încheierii privind măsurile preventive aplicate și prelungirea duratei lor

„(1) Controlul judiciar al legalității încheierii judecătorului de instrucție privind măsurile preventive aplicate și prelungirea duratei lor, adoptate în condițiile art.308-310, se efectuează de către instanța judecătorească ierarhic superioară într-un complet format din 3 judecători.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepțiilor

42. Autorul excepțiilor afirmă că, potrivit articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală, controlul judiciar al legalității încheierii judecătorului de instrucție privind măsurile preventive aplicate și prelungirea duratei lor se efectuează de instanța judecătorească ierarhic superioară într-un complet format din trei judecători.

43. Potrivit autorului excepțiilor, numărul de trei judecători care alcătuiesc completul care exercită controlul judiciar al încheierilor privind măsurile preventive este prea mic. Din acest complet ar trebui să facă parte cel puțin cinci judecători.

44. În motivarea incidenței normelor constituționale, autorul a enumerat articolele 1 alin. (3), 7, 8, 15, 20 și 46 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

45. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepțiile de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

46. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

47. Curtea observă că excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate de reprezentantul unei părți în procese. Astfel, sesizările sunt formulate de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

48. Obiectul excepțiilor de neconstituționalitate îl constituie articolul 312 alin. (1) din Codul de procedură penală. Raportate la argumentele avansate în prezenta cauză, prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

49. Autorul excepțiilor a susținut incidența articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 7 [*Constituția, Lege Supremă*], 8 [*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*], 15 [*universalitatea*], 20

[*accesul liber la justiție*] și 46 [*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*] din Constituție.

50. Pentru a putea fi declanșat controlul de constituționalitate, Curtea trebuie să confirme aplicabilitatea prevederilor legale contestate în cauzele examinate în fața instanței de drept comun care a trimis sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 55 din 4 mai 2023, § 53).

51. Curtea observă că excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate în cadrul unor procese aflate pe rolul Curții de Apel Chișinău care au ca obiect examinarea recursurilor formulate împotriva unor încheieri prin care au fost aplicate sechestre asupra bunurilor persoanelor fizice și juridice. Pentru că norma contestată stabilește care este instanța competentă să examineze astfel de recursuri, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate în cadrul litigiilor principale.

52. Totuși, deși autorul excepțiilor a enumerat o listă de articole din Constituție, Curtea reține că acesta nu a motivat în ce măsură numărul de trei judecători care alcătuiesc completul care exercită controlul judiciar al încheierilor privind măsurile preventive afectează vreun principiu constituțional. Stabilirea numărului judecătorilor care formează completele de judecată reprezintă o chestiune de organizare judecătorească, domeniu în care Parlamentul are o marjă discreționară largă, pe baza articolelor 72 alin. (3) lit. e) și 115 alin. (4) din Constituție.

53. În jurisprudența sa, Curtea a constatat că aplicarea sechestrului în privința bunurilor mobile sau imobile poate constitui o ingerință în dreptul de proprietate. În acest sens, este necesară adoptarea anumitor măsuri pentru asigurarea protecției dreptului de proprietate. În special, Parlamentul are obligația să instituie proceduri judiciare care implică garanții suficiente și, prin urmare, le permit tribunalelor să soluționeze în mod eficient și corect orice litigii între persoane private, precum și între indivizi și stat (a se vedea HCC nr. 8 din 5 aprilie 2019, §§ 23, 24).

54. În afară de posibilitatea de a contesta cu recurs încheierea judecătorului de instrucție privind autorizarea sechestrului, potrivit articolului 210 din Codul de procedură penală, persoanele interesate au posibilitatea de a cere scoaterea bunurilor de sub sechestru în cazul în care a decăzut necesitatea de a le menține sub sechestru. În acest context, Curtea a reținut în jurisprudența sa că legea conține suficiente garanții procesuale care pot fi puse în practică de instanțele de judecată (a se vedea DCC nr. 31 din 16 martie 2023, §§ 77, 78).

55. Din aceste motive, Curtea nu poate identifica în prezenta cauză o problemă de constituționalitate. Este important că legislatorul a pus la dispoziția persoanelor interesate posibilitatea inițierii unor proceduri judiciare prin care sechestrul poate fi ridicat.

56. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate în discuție nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicate de dl avocat Lucian Rogac, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, în dosarele nr. 12r-21/2021, nr. 12r-28/2021, nr. 12r-33/2021, nr. 12r-35/2021, nr. 12r-53/2021, nr. 12r-54/2021, nr. 12r-27/2021, nr. 12-55/2021 și nr. 12r-74/2021, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

*Chișinău, 13 iulie 2023
DCC nr. 78
Dosarul nr. 146g/2023*